

İLACIN BİREYSEL VE TOPLUMSAL MALİYETİ (II)

ÜLKEMİZDE PATENT *

Ecz.Hadi TOMRUK
TEB Merkez Heyeti Üyesi

İlaçta Patent ve Sınai mülkiyet hakları konularında önemli gelişmeleri son yıllarda birlikte yaşadık.

Bilgilerimizi kısaca tazelemek gerekirse;

24.06.1994 tarihinde 544 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türk Patent Entitüsü kuruldu. Ku-

ruşun ardından, 1.5 yıllık süreç içinde 2 kanun, 6 kanun hükmünde kararname, 14 yönetmelik, 2 tebliğ yayınlanarak yürürlüğe girdi. Diğer yandan; Türkiye, Dünya Ticaret Örgütü'nün Uruguay Toplantısında kabul edilen GATT/ TRIPS anlaşmasına, yürürlüğe girdiği 1.1.1995 itibarıyla taraf oldu. TRIPS anlaşmasının 70. maddesi doğrultusunda ilaçlarla ilgili patent başvuruları 1.1.1995 tarihinden itibaren işleme alınmaya başladı.

Tablo 1
İLAÇ PATENTİ BAŞVURULARI

YIL	BAŞVURU
1995	237
1996	112
1997	286
1998	559
1999	423
TOPLAM	1617

Kaynak: 04.01.2000 TPE

Başvuru:(1995-1999)

Patent Verilenler:1.1.1999-4.1.2000

Tablo 2

ÜLKE	BAŞVURU	VERİLEN	ÜLKE	BAŞVURU	VERİLEN
A.B.D	467	122	İSRAİL	5	3
ALMANYA	288	83	MACARİSTAN	5	1
İSVİÇRE	203	54	MONAKO	3	1
İNGİLTERE	155	52	GÜNEY AFRİKA	3	1
FRANSA	94	42	HİNDİSTAN	3	-
İSVEÇ	81	33	PORTEKİZ	2	1
BELÇİKA	62	29	YUNANİSTAN	2	-
JAPONYA	51	12	BERMUDA	1	-
HOLLANDA	47	11	BULGARİSTAN	1	-
İTALYA	43	10	FİNLANDİYA	1	1
TÜRKİYE	23	4	GÜRCİSTAN	1	1
KANADA	15	8	LİHTEYNŞTAYN	1	-
DANİMARKA	12	6	MADAGASKAR	1	1
İRLANDA	11	3	POLONYA	1	-
İSPANYA	11	-	YUGOSLAVYA	1	-
AVUSTRALYA	7	3	NORVEÇ	5	3
AVUSTURYA	5	1	KORE	6	1
TOPLAM				1617	487

Kaynak: TPE

Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'ne girişin kimi koşullarını belirleyen 6.3.1995 tarih ve 1/95 sayılı ortaklık konseyi kararı doğrultusunda;

* Ülkemiz 1.1.1999'dan itibaren ilaçta patent korumasının başlamasını kabul etti.

* 27.6.1995 tarihinde yeni Patent Kanunu yürürlüğe girdi.

* 23.9.1995 tarihli 566 sayılı kanun hükmünde kararname ile ilaç ürünleri ve ilaçta proses (usul) patentleri ülkemizde 1.1.1999 itibarıyla korunmaya başladı.

TRIPS Anlaşmasının 70/8'inci maddesi, anlaşmanın yürürlüğe girdiği 1 Ocak 1995 tarihinde, ülkelerde ilaç ürünlerinin patent korumasının bulunmaması halinde, bu tür buluşlar için patent başvurularının yapılabilmesinin sağlanmasını öngörmekte idi. Bu nedeni ileri sürerek Türk Patent Enstitüsü söz konusu tarihten itibaren başvuruları kabul etti.

Ülkemiz dahil, 34 ülkeye ait ilaç firmaları tarafından 1 Ocak 1995 - 31 Aralık 1999 tarihleri arasında 1617 ilaç patenti başvurusu yapılmış ve bu başvurular 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren değerlendirmeye alınarak 4 Ocak 2000 tarihine kadar 487 adet patent verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, yapılan başvuruların yüzde yetmişbeşinin sırasıyla ABD, Almanya, İsviçre, İngiltere, Fransa firmalarına ait olduğu görülmektedir.

Verilen patentlerde de bu sıra korunmakta, söz konusu beş ülkenin Türkiye'de verilen tüm patentlerin yüzde yetmişüçüne sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi Türkiye'nin ilaç ile ilgili Türk Patent Enstitüsüne müracaat sayısı 23 dür. Bu sayı içerisinde ancak 4 ürüne patent verilmiştir.

AB uyumu için gerekli olduğu öne sürülen patent zorunluluğunun ve geçiş süresi ile ilgili gece yarısı verilen uygulamayı erken başlatma kararının, tartışılması bir yana, kimi kesimlerin öne sürdüğü üzere ilaç fiyatlarına yansımaz savına karşılık, yıllarca ilaç fiyatları pahalılaştırdı düşüncesini savuna geldik.

Bu yazının konusu ve sayfa sayısı patent konusunda uzun uzadıya veri sunmaya uygun değil. Ancak "İlacın Bireysel ve Toplumsal Maliyeti" konusunda, maliyet arttırıcı unsurlardan biri olduğu da bir gerçek.

Bu gerçeklik ilk olumsuz meyvelerini vermeye başladı bile. Aşağıda sunulan Tablo 3'de bir-iki örneği dik-katlerinize sunuyorum. Bu sayının giderek artacağı ve ilaç fiyatlarının bu duruma bağlı olarak erişilmez noktalara ulaşacağı bir gerçek.

Tablo 3'de, ilaç fiyat zammı haricinde, patent müracaatının kabul edilmesi ile 12.06.2000 tarihinde %35.3-%73.6 arasında fiyat artışı görülen örnekler yer almakta. Söz konusu fiyat artışları Sağlık Bakanlığı toplu fiyat artışları haricinde gerçekleşmiştir.

* 28-30 Temmuz 2000 tarihinde İstanbul Durusu'da yapılan Sağlık Bilinci ve Medya Toplantısı'nda Ecz. Hadi Tomruk tarafından yapılan sunu.

Tablo 3

RİLACE TABLET 5MGX28	FİYAT(TL)	TARİH
	1.749.000	30.12.1999
	1.915.000	21.04.2000
	2.798.000	12.06.2000
RİLACE TABLET 20MGX28		
	5.107.000	30.12.1999
	5.592.000	21.04.2000
	8.372.000	12.06.2000
SANSET TABLET 250MG		
	3.438.000	30.12.1999
	3.764.000	21.04.2000
	6.000.000	12.06.2000
SANSET TABLET 750MG		
	7.844.000	30.12.1999
	8.589.000	21.04.2000
	14.915.000	12.06.2000
SANSET TABLET 500MG		
	6.119.000	30.12.1999
	6.700.000	21.04.2000
	9.065.000	12.06.2000